

VEENE KEELE 2009. a RIIGIEKSAMI OSAD, AJALINE KESTVUS JA ÜLESANDETÜÜBID

Tulenevalt haridusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 40 „Õpitulemuste välishindamise põhimõtted, riigieksamitööde, põhikooli lõpueksamitööde ja üleriigiliste tasemetööde koostamise, hindamise ja tulemuste analüüsi alused“ § 1 on riigieksamid õpitulemuste hindamise süsteemi koostisosa.

Vastavalt ülalviidatud määruuses sätestatud õpitulemuste välishindamise süsteemi eesmärkidele ning riigieksamile esitatakse nõuetele, on võõrkeelte riigieksami eesmärgid järgmised:

- 1) hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust gümnaasiumiastme lõpus;
- 2) anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- 3) suunata gümnaasiumi riigieksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- 5) anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täienduskoolituses, võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Võõrkeele riigieksam hindab Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B2 ligilähedasel tasemel vastava võõrkeele alaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) ning keelepädevuse (sõnavara-, grammatika-, semantika-, ortograafiapädevus) mõõtmise kaudu.

Eeldatavad õpitulemused põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi gümnaasiumi lõpus:

kuulamisel gümnaasiumi lõpetaja

- mõistab erinevate kõnelejate olmeteksti ja telefoni teel edastatud teateid eeldusel, et need on lähedased standardkeelele;
- suudab jälgida raadio- ja TV-uudiseid ja -teateid, et saada vajalikku infot;
- oskab eristada selgelt väljendatud tooni ja suhtumist, panna tähele rõhuasetusi ja mõttefraase;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu;
- teab oma emakeeles enamkasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti kuulates;
- suudab eristada kuuldu detaile ja järjestada sündmusi;
- suudab jälgida lühiloengut (5–10 min) ning eristada sellest olulist infot.

lugemisel gümnaasiumi lõpetaja

- suudab lugeda funktsionaalstiililt erinevaid tekste, nende hulgas mitmesuguseid kasutamishüvisi;
- suudab määratleda teksti peamised (mis on kas välja öeldud või millele on vihjatud) ja autori eesmärgid;
- oskab leida tekstist vajalikku või huvipakkuvat infot;
- oskab teksti mõistmiseks kasutada pealkirju, illustreerimisi, jooniseid, skeeme, erinevaid kirjapilte;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu (liitsõna üksikkomponendid ja sõnaliited);
- teab oma emakeeles kasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti lugedes;
- oskab leida õpitava võõrkeele vahendusel infot erinevatest allikatest, seda valida ja kasutada;
- oskab kasutada eriliigilisi sõnaraamatuid ja teatmeteoseid.

kirjutamisel gümnaasiumi lõpetaja

- oskab kirjutada teateid, ametlikke ja mitteametlikke kirju;
- oskab loetu ja kuuldu põhjal märkmeid teha, olulist kokku võtta;
- oskab täita ankeete ja vastata küsimustikele;
- oskab kirjutada elulookirjeldust (CV);
- oskab kirjutada kirjeldavaid, analüüsivaid ja arutlevaid kirjandeid, referaate ja lühiartikleid ajalehele;
- tunneb õigekirja ja lausemärgistusi, vajadusel oskab neid kontrollida teatmeteoste abil;
- oskab liigendada ja vormistada erinevaid tekste.

rääkimisel gümnaasiumi lõpetaja

- kasutab vastavale võõrkeelele omast intonatsiooni, rütmi ja rõhku;
- oskab vestelda põhitemaatika ulatuses ning esitada ja põhjendada oma vaateid ja seisukohti;
- tunneb suhtlusetiketti ja oskab seda kasutada;
- oskab suhelda võõrkeeles nii vahetult kui ka telefoni teel;
- oskab vahetada infot, esitada küsimusi ja väljendada oma mõtteid ühiskondlike probleemide ja sündmuste kohta;
- oskab vestluses vajadusel kasutada kompensatsioonistrateegiaid.

Tabel. 2009. a riigieksami ülesehitus.

Eksamiosa		Kestus	Max punkte
	Kirjutamine	90 min	20
<i>Vaheaeg</i>		<i>30 min</i>	
II osa	Kuulamine	35 min	20
III osa	Lugemine	50 min	20
IV osa	Keele struktuur	40 min	20
KOKKU :	Eksami kirjalik osa	245 min	80
V osa	Suuline osa	6*+15 min	20

*Eksaminandile ettenähtud aeg teksti lugemiseks, mõtete kogumiseks ja vastuse läbimõtlemiseks eksamiprotsessi käigus.

Kirjutamine

Kirjutamisosa koosneb kahest ülesandest kogupikkusega 320 sõna (1. ülesande sõnade arv 120 ($\pm 10\%$), 2. ülesande sõnade arv 200 ($\pm 10\%$)).

Võimalikud ülesandetüübid:

a) konkreetsele lugejale suunatud või alusmaterjalile toetuvad ülesanded, mis määravad täpsemalt, miks, kellele ja mida peab kirjutis teatama:

- (pool)ametlik kiri;
- lühiartikkel;

b) teemakirjutised:

- kirjeldav, analüüsiv või arutlev etteantud teemal kirjan, aramusavaldus;
- aruanne/ülevaade.

Kuulamine

Kuulamisosa koosneb **32** üksikküsimusest, mis jagunevad kolme erinevat tüüpi ja erineva raskusega ülesande vahel. Kuulamisosa tekstide kogupikkus on umbes 1500 sõna. Tekste kuulatakse kaks korda. Salvestatud kuulamisosa kogupikkus on 35 minutit.

Kuulamisülesannete tekstideks võivad olla

- uudised,
- argivestlused, keskustelud, koosolekud,
- teadaanded,
- intervjuud, usutlused, küsitlused;
- ülevaated/kokkuvõtted;
- juhised;
- lühisõnumid/-teated;
- loengud.

Võimalikud ülesandetüübid:

- sobitamisülesanded (kuuldu ja kirjaliku loetelu kokkusobitamine, teema ja teksti kokkusobitamine);
- info ülekandmise ülesanded (lausete, tabelite, skeemide täiendamine kuuldu põhjal);
- valikvastustega ülesanded (õige-vale vastusega küsimus, etteantud variantidest õige leidmine);
- lühivastusega ülesanded (teksti- või tekstilõigu üldine mõistmine).

Lugemine

Lugemisosa koosneb **40** üksikküsimusest, mis jagunevad kolme erinevat tüüpi teksti ja kolme-nelja erineva raskusega ülesande vahel. Tekstide kogupikkus on umbes 1100 sõna.

Lugemisülesande tekstideks võivad olla:

- kirjad ja teated (erakirjad, ametlikud kirjad, dokumendid, lugejakirjad, lühisõnumid jms),
- uudised,
- artiklid,
- arvustused,
- reportaažid,
- intervjuud,
- reklaamtekstid ja kuulutused,
- korraldused,
- olmetehnika kasutusjuhised,
- ilukirjanduskatked.

Võimalikud ülesandetüübid:

- sobitamisülesanded (pealkirja/väite/küsimuse/teema ja tekstilõigu kokkusobitamine; sõnade/väljendite/lausete/tekstilõikude sobitamine teksti, sõnade ja nende ükskeelses sõnastikus oleva määratluse kokkusobitamine);
- info ülekandmise ülesanded (lausete täiendamine loetu põhjal);
- valikvastustega ülesanded (õige-vale-tekstis info puudub vastusega küsimus või etteantud variantidest õige leidmine);
- järjestamisülesanded (tekstilõikude järjestamine terviklikuks tekstiks);
- lühivastusega ülesanded (teksti- või tekstilõigu üldine mõistmine).

Keele struktuur

Keelestruktuuriosa koosneb **40** üksikküsimusest, mis jagunevad kolme-nelja ülesande vahel. Keelestruktuuriosa mõõdab riikliku õppekava gümnaasiumi ainekavas nõutud grammatika omandatust (vt keeleteadmisi) ning keelepädevust (sõnavara-, grammatika-, semantika-, ortograafiapädevus) Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B2 ligilähedasel tasemel.

Võimalikud ülesandetüübid:

- avatud lüngaga ülesanded;
- valikvastustega lünkülesanded;
- pangaga lünkülesanded;
- grammatikavigade leidmine ja parandamine.

Rääkimine

Rääkimisosa koosneb

- 1) sissejuhatavast vestlusest, mida ei hinnata;
- 2) monoloogist, mis põhineb etteantud u **150**-sõnalisel tekstil, ning sellele järgnevast suunatud vestlusest;
- 3) rollimängust.